

Rördrommen i Skåne 2012

De skånska rördrommarna har minskat kraftigt i antal, att döma av den inventering som gjordes ifjor. Två hårda vintrar har naturligt nog krävt sin tribut – men störningar av drommens vassmiljöer kan vara en bidragande orsak.

Kenneth Bengtsson

Rördrommen utsågs av SOF till riksinventeringsart under 2012. Samtliga regionalföreningar och lokalklubbar ombads att inventera arten så noga som möjligt under året. Rördrommen har inventerats i Sverige vid tre tidigare tillfällen – 1969, 1979 och 2000. Då hittades sex, nio respektive 44–47 tutande hannar i Skåne. Resultatet för år 2000 är det bästa kända för Skåne och möjligen ett absolut toppresultat för landskapet. Denna rapport förmedlar resultatet för Skåne 2012.

Metod

Eftersom SkOF redan hade fattat beslut om att inventera skrattnåsen i Skåne under 2012, samt ytterligare ett inventeringsuppdrag (storskarv) nått oss via SOF, fick rördrommen spela tredje fiol vad gällde insatser. Vi gjorde också bedömningen att flertalet observationer – främst gällande tutande hannar – som regel redovisas via *Svalan* oaktat om arten inventeras eller ej. SkOF gick därför ut med upprop på såväl hemsidan som i ANSER samt muntligen till diverse personer, om att redovisa alla rördromsobservationer under 2012 via *Svalan*. Metoden är givetvis i viss mån bristfällig, men under rådande omständigheter var det den givna vägen att gå. Dock gjordes riktade och gedignare insatser av Nordöstra Skånes Fågelklubb

i Bromölla och Kristianstads kommuner. Eftersom detta är ett av artens absoluta huvudfästen i Skåne förstärks säkerheten i det skånska resultatet.

Resultat för Skåne

Trots den bristfälliga metodiken vågar vi påstå att rördrommen hade ett mycket dåligt år i Skåne under 2012. I den noggrannare inventerade nordöstra delen konstaterades oroväckande få hannar. I *Spoven* nr 2012:4 skriver Ulrika Tollgren följande: "Detta innebär att det kanske inte rörde sig om mer än 4–5 tutande rördromshannar i Kristianstads och Bromölla kommuner under detta år. Senast rördrommen riksinventerades var år 2000 och då rapporterades 23–27 tutande hannar i vårt område (*Spoven* nr 2001:3)".

Från Krankesjön, det andra huvudområdet för arten i Skåne, rapporterades fem tutande rördrommar. Det är dock i högsta grad osäkert om det handlade om fem olika individer. Baserat på mer eller mindre stationära hannar ligger antalet troliga revir på högst tre i detta område. Från övriga Skåne rapporterades endast ett fåtal hannar och i samtliga fall rörde det sig om enstaka observationer. Det redovisades alltså inte några stationära rördrommar från andra områden än i nordost och från Krankesjön under 2012.

Rördrom i fjorårsvass. Foto: John Larsen.

Eftersom rördrommen inte inventerades på ett organiserat sätt under året kan givetvis missar ha skett. Områden som kan ha hyst tutande eller häckande drommar är diverse sjöar eller våtmarker i södra Skåne, t.ex. Björkesåkrasjön, Barsebäcks mosse samt möjligen ytterligare några lokaler. Vi ska dock hålla i minne att flertalet av dessa sjöar och områden besöks tämligen frekvent av skådare och att stationära hannar borde ha upptäckts och rapporterats. Från en tidigare tämligen säker sjö i nordväst – Västra Sorrödssjön – finns för 2012 blott en obs, från den 25 mars. Lokalen besöktes ytterligare minst två gånger i april men utan att någon rördrom rapporterades.

Vi kan alltså redovisa fyra till fem tutande hannar i nordost och tre från Krankesjön. Om det finns ett mörkertal för övriga Skåne är osäkert, men om så är fallet bör det inte överstiga några få enstaka hannar. Resultatet från Skåne bör därför anges till minst 7–8, men knappast över tio, stationärt tutande hannar.

För att belysa rapporteringsfrekvensen på Svalan har jag tittat på antalet lokaler (inte fynd) i Skåne varifrån rördrommar har rapporterats under åren 2009–2012 (Tabell 1). Som synes märks det en klar minskning efter de två hårda vintrarna 2009–2010 och 2010–2011, inte minst under häckningstid.

Tabell 1. Antalet lokaler från vilka rördrommar rapporterats under 2002–2012.

Antal lokaler	2009	2010	2011	2012
Hela året	50	51	19	16
1 apr – 31 jul	25	18	13	5

Var fanns rördrommarna?

När alla uppgifter om rördrommar under häckningstid summerats finner vi att stationära hannar fanns i Krankesjön samt i fyra områden i nordost, nämligen Ham-

marsjön (Herculesdammen), Ivösjön, Råbelövssjön och Vejla sjö. Enstaka observationer gjordes i Araslövssjön, Store mosse (Hässleholm) samt Västra Sorrödssjön.

Orsaker till det dåliga resultatet

Dödligheten under de två stränga vinternarna 2009–2011 var förmodligen mycket hög och är kanske den främsta orsaken till det dåliga resultatet i Skåne 2012. Rördrommen är känd för att vara känslig för framförallt stränga isvintrar eftersom dessa omöjliggör födosök.

Men störningar i vassmiljöerna kan förmodligen också spela stor roll. I Spoven 2012:4 skriver Ulrika Tollgren följande angående förhållandena i nordöstra Skåne: "Den mest anmärkningsvärda skillnaden står Ivösjön, Oppmannasjön och Hammarsjön för och gemensamt för dessa sjöar är bladvassens tydliga tillbakagång, bland annat orsakat av grågåsbete. För Hammarsjöns del är det också så att den bladvass som finns kvar i sjöarna ofta lägger sig ner på vintrarna på grund av översvämningar och isrörelser. Därigenom saknas gammal grov stående fjolårsvass som rördrommen gärna vill ha. I Hammarsjöområdet är det nästan bara Herculesdammarna som har större, mer intakta vassområden kvar och här återfinns sjöns enda rördrommar".

Vildsvin har också omtalats som ett möjligt hot mot rördrommar och andra markhäckande fåglar, men mig veterligen finns det än så länge inga studier som belägger detta.

Kenneth Bengtsson
Grönvägen 5 B, 232 32 Arlöv
kenneth.bengtsson1@comhem.se